

УДК 685.34

БОРЩЕВСЬКА Н. М., ГАРКАВЕНКО С. С.
Київський національний університет технологій та дизайну

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АНТРОПОМЕТРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ СТОП З ВИКОРИСТАННЯМ 3D-ТЕХНОЛОГІЙ

Мета. Розробка методики проведення антропометричних досліджень стоп безконтактним способом за допомогою 3D-сканера.

Наукова новизна. Визначена методика та оптимальні параметри для проведення антропометричних досліджень стоп населення з використанням 3D-сканера.

Практична значимість. Лазерне сканування має переваги перед іншими безконтактними методами дослідження стопи. На основі експериментальних досліджень встановлена методика отримання фотоплантограми та основних антропометричних параметрів стопи за допомогою 3D-сканера.

Ключові слова: стопа, антропометрія, 3D-технологія, 3D-сканер, методика, вимоги.

Постановка завдання. Впровадження 3D-технологій у світі моди та дизайну дозволяє не тільки створити нові моделі взуття, колодок та інших 3D-об'єктів, але і проводити дослідження ступнів та кистей на високоточному обладнанні, де ручна праця буде зведена до мінімальної, а автоматизація процесу покращить якість отриманих результатів.

Методи досліджень. Для вивчення форми і розмірів стопи використані безконтактні способи дослідження просторово-складних тіл. Відображення поверхні об'єкта отримують за допомогою світлових променів оптичних електронних пристроїв.

Результати та їх обговорення.

Антропометричні обміри дають можливість визначити рівень та особливості фізичного розвитку, ступінь відповідності чоловічій групі та відхилення від норми. Дослідження необхідно проводити періодично в один і той же час доби по загальноприйнятій методиці з використанням спеціальних та стандартних приладів.

Антропометричні данні про розміри стопи населення є основою для побудови раціональної форми взуття, розмірно-повнотного асортименту. Серійне виробництво взуття орієнтується на дані вимірювань більшої кількості стоп населення та виокремлення стоп, що мають подібні

розміри та форму. Існують контактні та безконтактні способи отримання антропометричної інформації. В Україні прийнята координатна система, яка пов'язує обмір стоп з проектуванням взуттєвих колодок.

Проведення обміру стоп зазвичай виконується в нормальному положенні (основна антропометрична стойка), де обидві стопи навантажені масою тіла і знаходяться на відстані 20 см одна від одної (рис.1).

Рис. 1. Сканування стопи з використанням 3D-сканера INFOOD

Процес сканування проводиться в наступній послідовності:

- сканування проводиться на оголених стопах;
- ліва стопа встановлюється на спеціальну підставку, яка знаходиться на рівні робочої поверхні сканера;
- права стопа встановлюється на робочу поверхню сканеру;
- в програмному модулі обираємо об'єкт для сканування (R,L);
- в діалоговому вікні отримуємо основні параметри стопи (рис.2);
- аналогічно скануємо ліву стопу.

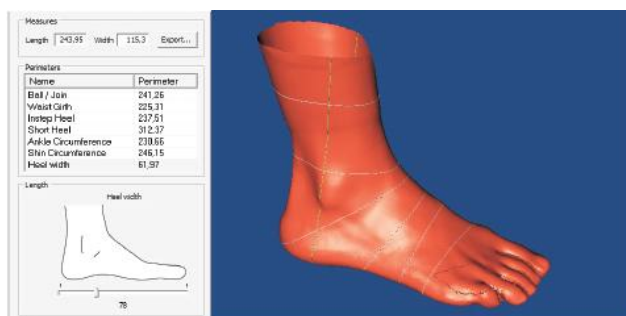

Рис.2. Зображення 3D-моделі стопи

3D-зображення відсканованої стопи отримане менш ніж за 27 секунд в трьох рівня якості. До комплексу даних входить фотоплантаграма лівої і правої стопи в масштабі 1:1.

Після проведення антропометричних вимірювань стоп в різному положенні тіла шляхом 3D-сканування було проведено вимірювання параметрів плантограм у графічному редакторі Corel Draw (рис.3) та внесені в таблицю 1.

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика основних антропометричних параметрів стоп

Морфометричні параметри стоп жінок, мм	Положення тіла «стоячи»	Положення тіла «сидячи»	Відхилення	
			Абс., мм	Відн., %
Довжина :				
стопи	247,8	244,2	-3,6	1,7
до найширшого місця п'ятки	41,4	42,0	0,6	1,4
до зовнішнього пучка	163,2	164,4	1,2	0,7
до внутрішнього пучка	193,4	192,9	-0,5	0,3
Ширина:				
п'ятки (контуру)	71,4	67,5	-3,9	5,5
п'ятки (відбитка)	54,4	53,1	-1,3	2,4
по середині пучків (контуру)	98,2	97,8	-0,4	0,4
по середині пучків (відбитка)	82,3	81,5	-0,8	0,9
Обхвати:				
по внутрішньому пучку	240,3	235,2	-5,1	4,1
по зовнішньому пучку	236,8	233,8	-13,0	5,3
через п'ятку і згин	340,8	326,5	-14,3	4,2
Висота до найвищої точки:				
першого пальця	23,4	18,9	-4,5	19,2
головки першої плеснової кістки	35,8	35,1	--0,7	1,9
до точки згину	77,5	71,7	-5,8	7,5
Кутові параметри:				
Кут відхилення 1-го пальця, град.	6,2	5,1	-1,1	17,8
Кут m, град	-	13,7	-	-
Кут n, град	-	164,1	-	-

Як видно із таблиці 1, довжинні параметр стоп збільшились на 3,6мм (1,7%). Дана особливість простежується в зміні положення характерних анатомічних точок, а саме до найширшого місця п'ятки зменшилась на

0,6мм (1,4%), аналогічно до внутрішнього пучка збільшення на 4,8мм (2,5%) та зменшення до зовнішнього пучка – на 4,3мм (2,6%) .

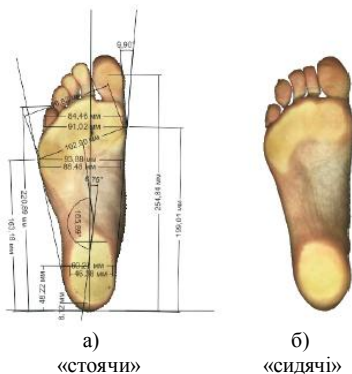

Рис.3. Фотоплатограма стопи в різному положенні тіла

Висновок. Антропометричні дослідження лежать в основі проектних робіт, пов'язаних з проектуванням внутрішньої форми взуття. Необхідність проведення досліджень обумовлена зміною параметрів стоп та фізіологічних особливостей стану людини, а також рядом набутих деформацій. Обміри стоп безконтактним методом з використанням 3D-технологій, направлені на встановлення оптимального часу та положення тіла для проведення антропометричних досліджень, підтвердили основні положення системи стандартів. Використання показників основних довжинних, обхватних та широтних параметрів стопи, що отриманні в положенні «сидячі» та суперечать класичній методиці, необхідно корегувати у відповідності до кореляційної залежності між ними.

Література

1. Коновал, В. П. Универсальный довідник взуттєвика [Текст] / В. П. Коновал, С.С. Гаркавенко, Л. Т. Свистунова – К. : Ліра, 2005. – 719 с.
2. ГОСТ ИСО 7250-1-2013 Эргономика. Основные антропометрические измерения для технического проектирования. Часть 1. Определения и основные антропометрические точки.↵
3. HERTZBERG, H.T.E. et al. Anthropometric survey of Turkey, Greece and Italy. Pergamon Press, 1963
4. KNUSSMANN, R. et al. (eds.). Anthropologie, Handbuch der vergleichenden Biologie des Menschen. Vol. I/1. Fischer, Stuttgart, 1988
5. WEINER, J.S. and LOURIE, J.A. (eds.). Human biology: A guide to field methods. Blackwell Scientific Press, Oxford, 1969,